

În aparență, respingerea realității este, cel mai probabil, unul din reziduurile toxice ale imaginației romantice. Refuzul de a admite răul în cele mai demonice ilustrări ale sale pare că ține de un handicap existential, și nu de vreo inocență netulburată. Astăzi, oamenii resping funciar ideea că lumea e dominată de rău, că “elitele” sunt plămădite la școala patimilor, că periajul și discursurile curățetele nu înlocuiesc substanța morală. Așa că preferă să se ascundă de adevărurile incomode și să băltească în lozincile de circumstanță care odihnesc mintea. Nu pot și nu vor să creadă că răul are un nume dat încă din vechime.

Într-unul din romanele lui C.S. Lewis, “That Hideous Strength”, un grup de conspiratori, proveniți din mediul universitar, pun la cale înrobirea lumii printr-o combinație de ocultism, știință și tehnici de PR. Pentru coeziunea internă a grupului sunt folosite tot felul de metode de teroare psihologică, din care nu lipsesc, autorul ne dă de înțeles, experiențele sexuale dincolo de limită. Deși scriitorul strălucește la capitolul fantezie, inspirația sa are altă sursă aici. Familiaritatea cu răul provine din antropologia creștină, chiar și în varianta apuseană estropiată, inevitabil, și foarte plauzibil, din experiențele directe cu personaje umbroase din mediul de la Oxford. Ca urmare a unor dezvăluiri recente, știm acum suficiente despre preferințele bestiale ale câtorva membri de seamă ai establishment-ului politic, doar că, din nou, înclinațiile indivizilor merg în direcția negării. Sunt etichetate ca știri false, interpretări tendențioase, implicare rusească, etc., orice numai să nu cumva să fim nevoiți să dăm cu nasul de necurăția supremă.

Însă această respingere a ipotezei demonice ascunde ceva mai profund: necredința și împătımirea oamenilor. Sfântul Teofan Zăvorâtul o spune explicit într-unul din multele sale pasaje memorabile: “Nu sunt oare necredincioșii mânați de duhul acesta al răzvrătirii împotriva lui Dumnezeu? Cel puțin conform înțelegerii pe care o avem cu privire la suflet și mișcarea sa, necredința, dată fiind evidența bazelor credinței, este la fel de inexplicabilă ca sclavia păcătosului față de păcat, după ce a văzut în mod limpede că păcatul îl distruge. Și aici se află o altă contradicție! Doar necredincioșii și cei care iubesc patimile neagă existența lui Satan și a spiritelor necurate. Cei care sunt din întuneric, iubesc întunericul și îi învață pe oameni să spună că ei nu există și că viața morală își ia singură forma, fără capcanele și înșelările lor”.

Identificarea precisă a răului nu ține doar de scrupule taxonomice, ci arată o adecvare la realitate, în același timp în care relevă metodele de combatere a maladiei. Dacă puterea cu care ne confruntăm are și o natură spirituală, atunci șansele noastre de izbândă nu provin cu predilecție din accesarea unor soluții de “checks and balances” sau alte găselnițe instituționale. Sunt bune și acelea, dar primordiale trebuie să fie eforturile de reformare a sinelui. Acesta era, de altfel, și mesajul Țarului mucenic Nicolae al II-lea în timpul detenției sale, conform mărturiei Marii Ducese Olga: “Tata dorește ca acest mesaj să fie transmis tuturor celor care i-au rămas credincioși și celor asupra cărora ar putea avea o influență, și anume să nu caute să-l răzbune, din moment ce i-a iertat pe toți și se roagă pentru toți, să nu caute să se răzbune pentru el și să-și aducă aminte că răul din lume va crește din ce în ce mai puternic, dar că nu răul va birui răul, ci doar dragostea”.

Poate părea puțin pentru firi revoluționare ca ale noastre, însă măcar avem de-a face cu situarea întregii probleme într-un registru moral-spiritual, din care este mult mai facilă de abordat nebunia veacului nostru.